

СИЛАБУС

з курсу «Місцеві фінанси»

на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Харківський національний технічний університет

сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, залік.

Викладач курсу – Бірченко Наталія Олександрівна, к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/birchenko-natalija-oleksandrivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити – базові знання з дисциплін: економічна теорія; фінанси, мікро- та макроекономіка.

Постреквізити – продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: бюджетна система, фінанси домогосподарств.

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Дисципліна зорієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами знань про сутність і роль місцевих фінансів у економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних утворень та механізм їх функціонування. Вивчення основних тем дисципліни сприятиме формуванню базових знань з основ місцевих фінансів, ролі місцевих фінансових органів у процесі виконання бюджетів за доходами і видатками, технології бюджетного планування і контролю за бюджетними коштами на місцевому рівні.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- принципи організації і структуру місцевих бюджетів;
- основні етапи формування і виконання місцевих бюджетів;
- порядок формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування;
- цілі та завдання міжбюджетних відносин;
- процес казначейського обслуговування місцевих бюджетів;
- засади бюджетного контролю на місцевому рівні.

вміти:

- пояснювати закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, комунальних господарств та населення;
- визначати заходи, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування;
- застосовувати формульний підхід для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;
- оцінювати ефективність використання бюджетних коштів.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладення дисципліни «Місцеві фінанси» є надання знань про сутність і роль місцевих фінансів в економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних одиниць та механізм їх функціонування, формування навичок аналізу забезпеченості органів місцевого самоврядування необхідними фінансовими ресурсами для реалізації функцій та задач.

Предметом вивчення дисципліни є фінансові відносини, що виникають у процесі формування та використання фондів фінансових ресурсів на різних рівнях адміністративно-територіального поділу.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є:

- вивчення суті і значення місцевих фінансів;
- набуття знань щодо засад функціонування місцевих фінансів як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування;
- набуття вмінь аналізувати використання доходів та управління видатками органів місцевого самоврядування.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність вчитися і оволодівати

сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища; здатність до діагностики стану фінансових систем (місцеві фінанси); здатність виконувати контрольні функції у сфері місцевих фінансів; здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення; здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку; вміння практично застосовувати нормативно-правові акти, формулювати бюджетні запити та паспорти бюджетних програм, складати кошторис, план асигнувань за бюджетною програмою та розрахунки до нього; вміння здійснювати розрахунки щодо прогнозування доходів та видатків місцевого бюджету, аналізу відхилень фактичних і планових показників.

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем; знати механізм функціонування місцевих фінансів; володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (місцеві фінанси); розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері місцевих фінансів; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем; володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері місцевих фінансів; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань; виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення; розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань.

Структура курсу

Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.

Тема 2. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.

Тема 3. Формування дохідної бази місцевих бюджетів.

Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів.

Тема 5. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання.

Тема 6. Бюджетний процес на місцевому рівні.

Тема 7. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства.

Тема 8. Фінанси підприємств комунального господарства.

Тема 9. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу.

Тема 10. Фінансова політика місцевих органів влади.

Тема 11. Управління місцевими фінансами в Україні та фінансовий контроль на місцевому рівні.

Тема 12. Світовий досвід організації місцевих фінансів.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання - оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 50 % семестрової оцінки; модуль 2 – 50 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>